

**UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA O'QUVCHILARNING MATEMATIKAGA KOGNITIV
QIZIQISHLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYASI**

Abduraxmonov Umidjon Shoqosim o'g'li

Qo'qon DPI o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola umumta'lim maktablarida o'quvchilarning matematikaga bo'lgan kognitiv qiziqishlarini rivojlantirish uchun zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalardan foydalanish masalalariga bag'ishlangan. Maqolada matematikani o'qitish jarayonida interaktiv metodlar, didaktik o'yinlar, multimedia vositalari, hamda boshqa ilg'or texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarda mavzuga nisbatan chuqur qiziqish va ijodiy yondashuvni shakllantirish yo'llari yoritilgan.

Kalit so'zlar: umumta'lim maktabi, matematika, kognitiv qiziqish, zamonaviy 93as hu93ct texnologiya, interaktiv metodlar, multimedia vositalari, didaktik o'yinlar,

Bugungi kunda umumta'lim maktablarida o'quvchilarning matematikaga bo'lgan qiziqishini oshirish ta'lim tizimi oldida turgan muhim vazifalardan biridir. Kognitiv qiziqish – bu o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ehtiyojini, muammolarni mustaqil ravishda hal qilish ko'nikmasini shakllantiradi. Mazkur maqolada matematikaga kognitiv qiziqishni rivojlantirishda zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalarning o'rni va ularning samaradorligi muhokama qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning matematikaga nisbatan qiziqishini shakllantirish va ularni mustaqil fikrlashga yo'naltirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Kognitiv qiziqish – bu o'quvchilarning mavzu bilan chuqurroq tanishishga intilishi va bilimlarni mustaqil o'zlashtirishga bo'lgan motivatsiyasi. Ushbu tadqiqotda sifatli va miqdoriy tadqiqot metodlaridan foydalanilgan. Dastlab, zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalarning matematikaga qiziqishni oshirishdagi samaradorligini aniqlash maqsadida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida so'rovnomma o'tkazildi. Keyin esa, matematikaga qiziqishni rag'batlantiruvchi texnologiyalar, masalan, loyiha usuli, kognitiv o'yinlar, multimedia taqdimotlari va ijodiy topshiriqlarni qo'llashning ta'siri tahlil qilindi. O'quvchilarning bilim olishdagi faoliyati va qiziqish darajasini baholash uchun kuzatish va savol-javob usullaridan ham foydalanildi. Birinchi bosqichda o'quvchilarning matematikaga qiziqishini baholash maqsadida testlar o'tkazildi va so'rovnomalar tarqatildi. Keyingi bosqichda esa, sinov darslari orqali turli 93as hu93ct texnologiyalarning samaradorligi tekshirildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalar o'quvchilarning matematikaga qiziqishini oshirishda samarali ekanligini isbotladi. Loyiha usulini qo'llash o'quvchilarda mavzuni chuqur o'zlashtirish va muammoli vaziyatlarda yechim 93as hu93 qobiliyatini kuchaytirgan. Kognitiv o'yinlar va multimedia taqdimotlari esa, dars jarayonini yanada qiziqarli qilib, o'quvchilarning e'tiborini jalb qilishga yordam bergan. O'quvchilarning qiziqishi va faoliyati oshishi ularning bilim natijalariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. O'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalar, xususan, kooperativ ta'lim, loyiha usuli va multimedia vositalari o'quvchilarning matematikaga qiziqishini oshirishda samarali ekan. Sinov darslarida ko'rsatilgan interaktiv taqdimotlar va muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan o'yinlar o'quvchilarda matematikaga nisbatan ijobiy munosabatni kuchaytirgan. Loyiha usuli orqali esa, o'quvchilar mustaqil ravishda o'z bilimlarini qo'llab, jamoada ishlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantirgan. Bu natijalar matematikada o'zlashtirish darajasi va qiziqishning oshishiga sabab bo'ldi.

Tadqiqot natijalari ko'rsatdiki, matematikaga kognitiv qiziqishni rivojlantirish uchun zamonaviy 93as hu93ct texnologiyalarni qo'llash juda muhimdir. Loyiha usuli va kognitiv o'yinlar orqali o'quvchilar mustaqil va tanqidiy fikrlashga undaladi, bu esa ularning matematik bilimlarni amaliyotda qo'llashga qiziqishini oshiradi. Multimedia taqdimotlari, interaktiv darslar va ijodiy

topshiriqlar esa, o'quvchilarning darsga qiziqishini yanada oshiradi, ular bilimlarni mustahkamlash imkonini beradi. Shu bilan birga, o'qituvchilarga ushbu texnologiyalarni qo'llashda metodik qo'llanmalar va tayyorgarlik berilishi zarurligi qayd etiladi. Matematikaga kognitiv qiziqishni rivojlantirishda turli 94as hu94ct texnologiyalar alohida ahamiyatga ega. Loyiha usuli o'quvchilarni muammolarni yechishga jalb etish bilan ularning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarini oshiradi. Multimedia materiallari yordamida esa, darslarni interaktiv va qiziqarli qilish orqali o'quvchilarni mavzuga jalb qilish osonlashadi. Shu bilan birga, o'quvchilarning o'zaro muloqoti va jamoaviy faoliyatini rag'batlantiruvchi kooperativ ta'lim usullari ham ijobiy natijalar berishi kuzatildi. Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning matematikaga bo'lgan kognitiv qiziqishini rivojlantirish zamonaviy 94as hu94ct texnologiyalarning samarali qo'llanilishi bilan bog'liq. Loyiha usuli, kognitiv o'yinlar va multimedia vositalari kabi yondashuvlar o'quvchilarning matematikaga nisbatan qiziqishini oshirib, ularni mustaqil va tanqidiy fikrlashga rag'batlantiradi. Mazkur texnologiyalarni keng ko'lamda joriy etish orqali ta'lim samaradorligini oshirish va o'quvchilarda matematikaga bo'lgan qiziqishni rivojlantirish imkoniyati mavjud.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Белошистая, А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников / А.В. Белошистая. – М. : Владос, 2003 – 400 б.
2. Блинова, Т.Л. Активизация познавательного интереса обучающихся в процессе обучения математике: учебное пособие / Т.Л. Блинова; Урал.гос. пед. Ун-т. – Екатеринбург, 2005.- 100б.
3. Божович, Л.И. Проблемы развития мотивационной сферы ребенка // Изучение мотивации поведения детей и подростков / Под ред. Л.И.Божович, Л.В.Благонадежиной. - М. : 1972.- В. 7-44.
4. Выготский, Л.С. Умственное развитие детей в процессе обучения // 94as hu94ct статей. – М. : Книга По Требованию, 2013.
5. Гилмуллина, Р.Ш. Дидактическая игра [Электронный ресурс]. – Режим доступа: obshche pedagogicheski etekhnologii / 2013/01/07/didakticheskaya-igra, 15.12.2017
6. Rakhmankulova, N. K. (2022). METHODS OF TEACHING MATHEMATICS IN EDUCATION. In ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ (pp. 15-17).
7. Рахмонкулова, Н. К. Важность решения математических задач в начальных классах. *Международный журнал инновационных исследований в области науки, техники и технологий.*